

ПРОТИДІЯ ЗЛОЧИННОСТІ: КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ, КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕКТИЧНІ АСПЕКТИ

УДК 343.34 : 343.985.5

Кириченко О.В.

доктор юридичних наук, доцент
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

СТАН НАУКОВОЇ РОЗРОБКИ ПРОБЛЕМ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Досліджено стан наукової розробки проблем оперативно-розшукової протидії злочинам проти громадської безпеки та визначено основні теоретичні прогалини, які зумовлюють доцільність поглибленого вивчення цієї проблематики.

Ключові слова: оперативно-розшукова протидія, злочини проти громадської безпеки, стан, наукова розробка.

Kyrychenko O.V. State of scientific development of problems of operational-search counteraction to crimes against public safety. The article analyzes the state of the scientific development of the problems of operational-search counteraction to crimes against public safety and identifies the main theoretical gaps that determine the expediency of in-depth study of this problem, in particular: the absence of a modern (interdisciplinary) integrated approach in the investigation of operational-search counteraction to crimes against public safety; the lack of modern views and consistent interpretations of the essence of operational and investigative counteraction to crimes against public safety, the methods and criteria for their admissibility during such a clash; lack of unity of views among domestic scientists regarding the problems of operative-search counteraction to crimes against public safety; the lack of development and introduction of new, more advanced methods and means of counteracting these crimes in operative-search practice.

The solution of these problems is one of the most important directions in increasing the effectiveness of the operative and investigative counteraction to crimes against public safety by the criminal police. At the same time, it should be emphasized that a comprehensive conceptual

analysis of the problems of countering crimes against public safety is an actual task of science of criminal law, criminalistics, criminology and operative and investigative activities, as well as present-day requirements for ensuring the national security of Ukraine and combating crime in the state.

Keywords: *operational-search counteraction, crimes against public safety, state, scientific development.*

Постановка проблеми. На сьогодні в Україні спостерігається зростання негативних тенденцій щодо динаміки та структури злочинності, отримує розповсюдження організована та групова злочинність, набули поширення злочини проти громадської безпеки, які є підґрунтям або безпосередньо пов'язані з організованою злочинністю. Протидіяти цим злочинам тільки шляхом проведення слідчих або гласних оперативно-розшукових заходів практично неможливо. Саме практичні потреби протидії злочинності диктують застосування спеціалізованої системи розвідувально-пошукових заходів, засобів і методів, які за своєю природою відрізняються від засобів і методів інших видів діяльності правоохоронних органів.

Процес оперативно-розшукової протидії злочинам проти громадської безпеки є одним із найбільш складних видів правоохоронної діяльності. Специфіка цієї діяльності визначається тим, що працівник оперативного підрозділу здійснює значну кількість пізнавальних дій і операцій, спрямованих на встановлення злочинів проти громадської безпеки та осіб, які їх вчинили, що в кінцевому результаті призводить до викриття цих злочинів.

Разом з тим на сьогодні існує ряд проблем оперативно-розшукової протидії зазначеним злочинам, зокрема: 1) недостатність теоретичної та практичної розробленості проблем оперативно-розшукової протидії злочинам проти громадської безпеки; 2) недосконалість нормативно-правових актів, що спрямовані на протидію злочинам проти громадської безпеки; 3) неефективність організації діяльності правоохоронних органів з виявлення фактів вчинення злочинів проти громадської безпеки та осіб, які їх вчинили, оскільки значна частка цих злочинів є латентними; 4) недостатній рівень протидії злочинам проти громадської безпеки, що, у свою чергу, сприяє повторному вчиненню з боку цих осіб нових суспільно небезпечних діянь (злочинів); 5) неефективність використання тактичних прийомів з виявлення та запобігання окремим видам злочинів проти громадської безпеки, а також встановлення осіб, що їх вчинили; 6) низький рівень підготовки осіб, які конфіденційно співробітничать з правоохоронними органами та які використовуються під час протидії злочинам проти громадської безпеки.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Вагомий внесок у розробку теоретичних і практичних проблем оперативно-розшукової протидії злочинам проти громадської безпеки, зокрема, злочинам терористичної спрямованості; злочинам, які пов'язані зі створенням банд, злочинних організацій та незаконних воєнізованих або збройних формувань; злочинам, що порушують правила поведіння з окремими джерелами загальної (підвищеної) безпеки зробили Я.Ю. Бандуріна,

С.В. Діденко, В.М. Євдокимов, Б.В. Жуков, В.В. Крутов, Я.С. Ленюк, П.М. Мітрухов, В.П. Меживой, Р.В. Мукоїда, Д.Й. Никифорчук, С.В. Печериця, О.Й. Токарчук та ін.

Мета цієї статті – дослідити стан наукової розробки проблем оперативно-розшукової протидії злочинам проти громадської безпеки та визначити основні теоретичні прогалини, які зумовлюють доцільність поглибленого вивчення цієї проблематики.

Виклад основного матеріалу. З огляду на предмет нашого дослідження, заслуговує на увагу дисертаційна робота В.В. Крутова, в якій зроблено комплексний аналіз кримінально-правових аспектів і структурно-функціонального змісту тероризму як небезпечного, злочинного явища; розроблено теоретико-правові та організаційно-правові засади створення дієздатної стратегії управління боротьбою з тероризмом в Україні на загальнодержавному рівні й на рівні поточного здійснення оперативно-тактичних заходів у сфері системної протидії терористичним проявам; визначено шляхи вдосконалення законодавчої бази в напрямку створення в Україні системи превентивних заходів щодо запобігання ескалації тероризму. Автор розглядає тероризм як цілісне, складне, багатовимірне, соціально зумовлене, динамічне явище, сучасна еволюція якого полягає в розширенні масштабності терористичних акцій, підвищенні рівня їх професіоналізації, тенденціях зростання соціальної небезпечності, катастрофогенності наслідків терористичних дій. У зв'язку з цим обґрунтовується необхідність боротьби з тероризмом як криміногенною цілісністю за допомогою системи загальносвітових та національно-державних заходів, що повинні здійснюватися як політичними, так і тактико-спеціальними засобами. При цьому робиться акцент на профілактичних і прогностичних функціях зазначених заходів і суб'єктах їх здійснення [1, с. 8–9].

У дисертаційному дослідженні Р.В. Мукоїди було розглянуто організаційно-тактичні засади протидії злочинам, пов'язаним з терористичною діяльністю, в якому було визначено поняття та надано класифікацію злочинів, пов'язаних з терористичною діяльністю; з'ясовано сутність оперативно-розшукової протидії цим злочинам; надано їх оперативно-розшукову характеристику та визначено складові системи даних про способи підготовки, вчинення і приховування зазначених злочинів та типові наслідки їх вчинення; досліджено організаційні основи виявлення та тактику запобігання злочинам, пов'язаним з терористичною діяльністю, форми та види взаємодії правоохоронних органів під час протидії цим злочинам тощо. У праці запропоновано авторське визначення оперативно-розшукової протидії терористичній діяльності, яке вчений інтерпретує як заходи, спрямовані на безпосереднє попередження, припинення, розкриття й оперативно-розшукове супроводження їх розслідування, здійснювані з використанням оперативно-розшукових сил, засобів і методів, а також діяльність, спрямовану на виявлення, усунення або нейтралізацію причин тероризму, умов, що йому сприяють, явищ і процесів, що спричиняють зростання злочинності в цілому, проведені уповноваженими на те оперативними підрозділами правоохоронних органів [2, с. 7].

Аналіз наукових праць з проблем оперативно-розшукової протидії організованій злочинності та злочинам терористичної спрямованості здійснив у своїй роботі А.М. Лисенко, який зазначив, що більшість дослідників під час надання оперативно-розшукової характеристики організованій злочинності та злочинам терористичної спрямованості акцентують свою увагу насамперед на розгляді питань, пов'язаних із визначенням способів вчинення цих злочинів; вивченні мотивів їх вчинення та особи злочинця; аналізі структури й динаміки вчинення вказаних злочинів тощо, залишаючи при цьому проблему взаємозумовленості та взаємозв'язку організованої злочинності й тероризму. За результатами аналізу вчений робить висновок, що, незважаючи на усе розмаїття досліджених напрямів протидії цим двом суспільно небезпечним явищам, в юридичній науці існують певні прогалини [3, с. 135].

Актуальні проблеми методики розслідування терористичного акту було розглянуто у дисертаційному дослідженні В.В. Літвіна, в якому типізовано слідчі ситуації початкового етапу розслідування терористичного акту, визначено особливості тактики окремих слідчих дій та оперативно-розшукових заходів при розслідуванні терористичного акту [4]. Також актуальні проблеми методики розслідування терористичного акту, але вже вчиненого з використанням вибухового пристрою, було розглянуто у дисертації О.В. Сав'юка, в якій запропоновано слідчі дії, оперативно-розшукові та організаційні заходи вирішення слідчих ситуацій початкового етапу розслідування цих злочинів [5].

Заслуговує на увагу робота С.В. Печериці, в якій розглянуто правові, організаційні та тактичні проблеми діяльності органів СБУ з розшуку осіб, які готують чи вчинили терористичний акт. Автором запропоновано нові методи та підходи до здійснення оперативного розшуку осіб, які готують чи вчинили терористичний акт, котрі будуються на принципах системності та комплексного використання наявних сил і засобів [6].

Питання змісту та особливостей криміналістичного забезпечення боротьби з тероризмом органів СБУ як дієвого засобу попередження, виявлення та припинення терористичних проявів досліджено І.П. Касперським. Ним розглянуто системний характер криміналістичного забезпечення оперативно-розшукової діяльності на основі взаємозв'язку його форм, якими є безпосередня участь спеціалістів-криміналістів в оперативно-розшукових заходах, проведення науково-технічних досліджень за оперативними матеріалами, організація та використання криміналістичних інформаційних систем, консультування співробітниками експертно-криміналістичних підрозділів оперативних працівників, безпосереднє застосування оперативними співробітниками та за їх дорученням іншими особами криміналістичних засобів, прийомів і методів, а також досліджено можливості використання криміналістичних інформаційних систем для підготовки та реалізації оперативно-розшукових заходів у досліджуваному напрямку. На основі аналізу стану практики криміналістичного забезпечення боротьби з тероризмом ученим запропоновано напрямки вдосконалення системи криміналістичного забезпечення діяльності правоохоронних органів України [7].

Проблеми вчинення злочинів із застосуванням вибухових пристроїв і вибухових речовин розглядалися у наукових працях В.М. Євдокімова [8] та С.В. Діденка [9]. При цьому слід погодитися з висновками цих науковців, що у процесі розкриття зазначених злочинів практичні працівники відчувають значні труднощі, зокрема, при аналізі наявної інформації, плануванні початкових оперативно-розшукових заходів, висуненні найбільш перспективних версій, організації і проведенні окремих оперативно-розшукових заходів.

Комплексне дослідження науково-прикладної проблеми визначення теоретичних, правових та організаційно-тактичних основ оперативно-розшукової діяльності органів внутрішніх справ у боротьбі з корисливо-насильницькою організованою злочинністю здійснено О.О. Подобним, який обґрунтував оперативно-розшукову діяльність у цій сфері як окрему теорію та запропонував відповідну методику; надав оперативно-розшукову характеристику корисливо-насильницької організованої злочинності; дослідив питання вдосконалення системи і структури оперативних підрозділів по боротьбі з цими злочинами, завдання і компетенцію їх працівників, проблем взаємодії та координації; визначив шляхи вдосконалення системи карного розшуку та спецпідрозділів по боротьбі з організованою злочинністю; дослідив питання щодо виявлення корисливо-насильницьких організованих злочинних угруповань, проблеми їх оперативної розробки, напрями оптимізації документування корисливо-насильницької організованої злочинної діяльності, оперативно-розшукових операцій з реалізації матеріалів оперативної розробки, оперативно-розшукове забезпечення кримінального провадження [10].

Безпосередньо проблеми створення та діяльності банд і злочинних організацій розглядалися у дисертаційних роботах Д.Й. Никифорчука та Б.В. Жукова. Так, Б.В. Жуков не тільки дослідив особливості організації і тактики виявлення та розслідування створення злочинних організацій, але й визначив і конкретизував поняття та класифікацію організованих груп і злочинних організацій в сучасних умовах; дослідив структуру та механізм функціонування та створення злочинних організацій; проблему інформаційно-аналітичного забезпечення виявлення цих злочинних об'єднань; запропонував систему організації пошукової діяльності з виявлення ознак створення злочинних організацій; визначив особливості організації взаємодії правоохоронних органів при виявленні створення злочинних організацій; а також сформулював пропозиції щодо підвищення рівня виявлення та розкриття фактів створення злочинних організацій [11].

Д.Й. Никифорчуком комплексно було досліджено оперативно-розшукові аспекти протидії бандитським формуванням. Зокрема, ним було надано оперативно-розшукову характеристику та досліджено причинно-умовний комплекс детермінації створення бандитських формувань; проаналізовано тактичні прийоми та форми взаємодії зі слідчими, що використовуються оперативними підрозділами у боротьбі з бандитизмом. Автором зроблено спробу розвинути найважливіші положення оперативно-розшукової роботи з попередження та розкриття бандитських проявів [12]. Криміналіс-

тичні аспекти розкриття та розслідування бандитизму розглядалися у дисертаційному дослідженні О.І. Тарасенка [13].

Безпосередньо проблемами оперативно-розшукової протидії злочинам, пов'язаним з незаконним обігом вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових пристроїв і речовин, та здійснення оперативної закупки щодо документування цих фактів злочинної діяльності в Україні займався В.П. Меживой. Вчений на підставі наданої оперативно-розшукової характеристики незаконного обігу вогнепальної зброї, бойових припасів і вибухових речовин та міжнародного досвіду діяльності правоохоронних органів у протидії цим злочинам визначив та охарактеризував комплекс оперативно-розшукових заходів, спрямованих на виявлення, попередження та розкриття зазначених злочинів [14].

Я.С. Ленюком комплексно досліджено правову основу оперативно-розшукового документування діяльності організованих груп, що здійснюють незаконний збут вогнепальної зброї та бойових припасів; визначено особливості аналізу та оцінки оперативної обстановки в системі організації документування цих злочинних діянь; розкрито особливості використання негласних працівників; запропоновано тактичні прийоми реалізації оперативно-розшукових матеріалів щодо здійснення організованими групами незаконного збуту вогнепальної зброї та бойових припасів тощо [15].

Особливості оперативної розробки осіб, які готуються до незаконного поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами, розглядав у своїй праці П.М. Мітрухов, в якій він зазначив, що основними сучасними проблемами оперативної розробки осіб, які готують вчинення злочинів, передбачених ст.ст. 263, 263-1 КК України, є такі: недостатня розробленість поняття, складових елементів і змісту оперативної розробки осіб, які готують вчинення цих злочинів, та її взаємозв'язок з іншими формами оперативно-розшукової діяльності; відсутність системних розробок загальних проблем нормативно-правового регулювання незаконного поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами; не визначено особливості оперативно-розшукового документування злочинної діяльності цієї категорії осіб тощо [16].

О.Й. Токарчуком та Я.Ю. Бандуриною здійснено дослідження методики виявлення та досудового розслідування контрабанди вогнепальної зброї, боєприпасів і вибухових речовин. У частині виявлення цих злочинів ними було систематизовано основні способи вчинення контрабанди вогнепальної зброї, бойових припасів і вибухових речовин; запропоновано систему організації пошукової діяльності по виявленню ознак зазначеної категорії злочинів; розроблено основні тактичні напрямки їх виявлення, а також визначено особливості запобігання цим суспільно небезпечним діянням [17; 18].

Незважаючи на великий спектр змістовних наукових праць з проблем оперативно-розшукової протидії злочинам проти громадської безпеки, у вітчизняній юридичній науці не знайшла свого належного опрацювання зазначена проблематика, що пов'язано насамперед зі зміною парадигми протидії злочинності в Україні, реформуванням кримінального процесуального та

оперативно-розшукового законодавства України, початком модернізації правоохоронної системи країни.

У зв'язку з цим нами було здійснено комплексний аналіз теоретичних і практичних проблем, пов'язаних з оперативно-розшуковою протидією кримінальною поліцією злочинам проти громадської безпеки, що дало змогу дослідити теоретико-методологічні основи функціонування громадської безпеки як складової національної безпеки України; надати кримінально-правову, кримінологічну, криміналістичну та оперативно-розшукову характеристику злочинів проти громадської безпеки; висвітлити питання щодо правового, структурно-функціонального та інформаційно-аналітичного забезпечення оперативно-розшукової протидії цим злочинам, оперативно-розшукового забезпечення кримінального провадження по цих злочинах; а також з'ясувати особливості тактики оперативно-розшукової протидії окремим видам злочинів проти громадської безпеки та сформулювати конкретні пропозиції із вдосконалення діяльності оперативних підрозділів кримінальної поліції [19].

Висновки. Таким чином, на сьогодні в Україні тривають подальші наукові дослідження, спрямовані на комплексне вирішення проблем оперативно-розшукової протидії злочинам проти громадської безпеки правоохоронними органами. Актуальність та доцільність поглибленого вивчення проблем оперативно-розшукової протидії злочинам проти громадської безпеки зумовлена існуючими теоретичними прогалинами, серед яких слід зазначити такі: 1) відсутність сучасного комплексного (міждисциплінарного) підходу під час дослідження оперативно-розшукової протидії злочинам проти громадської безпеки; 2) відсутність сучасних поглядів й усталених тлумачень сутності оперативно-розшукової протидії злочинам проти громадської безпеки, методів і критеріїв їхньої допустимості під час такої протидії; 3) відсутність єдності поглядів серед вітчизняних науковців щодо проблем оперативно-розшукової протидії злочинам проти громадської безпеки; 4) недостатність розробки та запровадження в оперативно-розшукову практику нових, більш досконалих методів і засобів протидії цим злочинам.

Розв'язання зазначених проблем є одним із найважливіших напрямів у підвищенні ефективності оперативно-розшукової протидії злочинам проти громадської безпеки кримінальною поліцією. Водночас варто наголосити, що комплексний концептуальний аналіз проблем протидії злочинам проти громадської безпеки є актуальним завданням науки кримінального права, криміналістики, кримінології та оперативно-розшукової діяльності, а також є вимогами сьогодення щодо забезпечення національної безпеки України та протидії злочинності в державі.

Бібліографічні посилання

1. Крутов В. В. Теоретико-правові і тактико-спеціальні проблеми боротьби з тероризмом : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. наук : спец. 21.00.06 “Оперативно-розшукова діяльність”/ В. В. Крутов. – К., 1998. – 40 с.
2. Мукоїда Р. В. Організаційно-тактичні засади протидії злочинам, пов'язаним з те-

рористичною діяльністю : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 21.07.04 “Оперативно-розшукова діяльність” / Р. В. Мукоїда. – Одеса, 2008. – 21 с.

3. Лисенко А. М. Взаємозв'язок і взаємозумовленість злочинів терористичної спрямованості та організованої злочинності / А. М. Лисенко // Бюлетень обміну досвідом роботи. – 2011. – № 185. – С. 133–140.

4. Літвін В. В. Методика розслідування терористичного акту : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 “Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза” / В. В. Літвін. – К., 2007. – 26 с.

5. Сав'юк О. В. Методика розслідування терористичного акту, вчиненого з використанням вибухового пристрою : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 “Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза” / О. В. Сав'юк. – К., 2008. – 16 с.

6. Печериця С. В. Оперативний розшук органами СБУ осіб, які готують чи вчинили терористичний акт : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 21.07.01 “Забезпечення державної безпеки” / С. В. Печериця. – К., 2007. – 20 с.

7. Касперський І. П. Криміналістичне забезпечення діяльності СБУ по попередженню, виявленню і припиненню терористичних проявів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 “Кримінальний процес та криміналістика, судова експертиза” / І. П. Касперський. – К., 2003. – 22 с.

8. Євдокімов В. М. Організація і тактика розкриття вбивств, вчинених із застосуванням кримінальних вибухів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 21.07.04 “Оперативно-розшукова діяльність” / В. М. Євдокімов. – К., 2006. – 24 с.

9. Діденко С. В. Правові та організаційно-тактичні основи попередження і розкриття злочинів, пов'язаних із застосуванням вибухових речовин чи бойових припасів : монограф. / С. В. Діденко. – Херсон : Видавець Чуєв С.М., 2008. – 188 с.

10. Подобний О. О. Теоретичні, правові та організаційно-тактичні основи оперативно-розшукової діяльності органів внутрішніх справ у боротьбі з корисливо-навальницькою організованою злочинністю : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 “Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність” / О.О. Подобний. – Одеса, 2014. – 38 с.

11. Жуков Б. В. Основи виявлення та розслідування створення злочинних організацій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 “Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність” / Б. В. Жуков. – Одеса, 2011. – 20 с.

12. Никифорчук Д. Й. Боротьба оперативних підрозділів МВС України з бандитськими формуваннями : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 21.07.04 “Оперативно-розшукова діяльність” / Д. Й. Никифорчук. – К., 2000. – 16 с.

13. Тарасенко О. І. Криміналістична характеристика бандитизму та основні положення розкриття і розслідування : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 “Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза” / О. І. Тарасенко. – Одеса, 2006. – 17 с.

14. Меживой В. П. Організація й тактика попередження та розкриття злочинів, пов'язаних з незаконним обігом вогнепальної зброї, боєприпасів, вибухових пристроїв і речовин : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 21.07.04 “Оперативно-розшукова діяльність” / В. П. Меживой. – Львів, 2006. – 18 с.

15. Ленюк Я. С. Оперативно-розшукове документування діяльності організованих груп, що здійснюють незаконний збут вогнепальної зброї та бойових припасів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 “Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність” / Я. С. Ленюк. – Львів, 2013. – 20 с.

16. Мітрухов П. М. Оперативна розробка осіб, які готуються до незаконного пово-

дження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 “Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність” / П. М. Мітрухов. – Х., 2014. – 20 с.

17. Токарчук О. Й. Основи методики виявлення і розслідування контрабанди вогнепальної зброї, боєприпасів та вибухових речовин : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 “Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза” / О. Й. Токарчук. – Одеса, 2005. – 19 с.

18. Бандуріна Я. Ю. Організаційно-тактичні засади досудового розслідування контрабанди вогнепальної зброї та боєприпасів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 “Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність” / Я. Ю. Бандуріна. – Х., 2015. – 20 с.

19. Кириченко О. В. Оперативно-розшукова протидія злочинам проти громадської безпеки кримінальною поліцією: проблема теорії та практики : монограф. / О. В. Кириченко. – Дніпропетровськ : ДДУВС, 2016. – 428 с.

Надійшла до редакції 20.11.2017

УДК 343.985

Андрусенко С.В.

кандидат юридичних наук, доцент
(Одеський державний
університет внутрішніх справ)

МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ АСПЕКТИ КОНФІДЕНЦІЙНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

На основі аналізу матеріалів практики та сучасного оперативно-розшукового законодавства досліджено систему морально-етичних відносин конфіденційного співробітництва. Визначено моральні вимоги до оперативного працівника, який співпрацює з конфідентами, також розкрито окремі аспекти залучення громадян до негласного співробітництва.

Ключові слова: *конфіденційне співробітництво, конфіденти, залучення, мораль, етика.*

Andrusenko S.V. Moral-ethic aspects of confidential cooperation. The system of moral-ethical relations of confidential cooperation is examined on the basis of the analysis of the practice materials and modern operative-investigative laws. The moral requirements for an operative who cooperates with confidences are determined as well as certain aspects of involving citizens in tacit cooperation are disclosed.

Keywords: *confidential cooperation, confidants, involvement, engagement, moral, ethics.*